

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.411.002.09.2022

**Pani
Magdalena Zaręba
Prezes Zarządu
Fundacji na rzecz standardów opieki
w chorobach otępiennych
Wyspy Pamięci
ul. Akacyjowa 19B
05-530 Sierzchów**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/22/504 Realizacja programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz wybrane organizacje pozarządowe.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja na rzecz standardów opieki w chorobach otępiennych Wyspy Pamięci ¹ , ul. Akacyjowa 19B, 05-530 Sierzchów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Magdalena Zaręba, Prezes Zarządu od 9 kwietnia 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawidłowość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie. 2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2022.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	Ewa Przywara, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/71/2022 z 18 listopada 2022 r. (akta kontroli t. 1, str. 1)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Fundacja prawidłowo zrealizowała zadanie publiczne w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025⁴ Edycja 2021, na które otrzymała z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej⁵ dotację w wysokości 219 875 zł. Zakres przedmiotowy działań został zrealizowany stosownie do harmonogramu i kosztorysu projektu. Realizacja projektu pn. „Opiekun szyty na miarę zawsze pod ręką. Aplikacja mobilna na telefony komórkowe służąca przygotowaniu do starości doświadczonej chorobą otępienną, upowszechniająca pozytywny wizerunek starości doświadczonej chorobą otępienną o dobre praktyki/działania, które służą pozytywnemu przeżywaniu starości” umożliwiła stworzenie potrzebnego i funkcjonalnego narzędzia dla obecnych i przyszłych opiekunów osób z chorobami otępiennymi.

Fundacja posiadała wyodrębnioną ewidencję księgową wydatków związanych z dotowanym zadaniem publicznym, a także terminowo przedstawiła sprawozdanie z jego realizacji. Fundacja osiągnęła założone rezultaty projektu.

W ocenie NIK, w trakcie realizacji projektu, Fundacja przestrzegała określonych w umowie z Ministerstwem zasad wykorzystania przyznanej dotacji, jednak nie stosowała niektórych postanowień przyjętych w regulaminie konkursu⁶. Stwierdzone

¹ Dalej: Fundacja.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Ustanowiony uchwałą nr 167 Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 (M.P. poz. 1125), dalej: Program.

⁵ Dalej: Ministerstwo lub MRIPS.

⁶ Otwarty konkurs ofert w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025, zorganizowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Dalej: konkurs lub konkurs ofert.

w tym zakresie nieprawidłowości dotyczyły stosowania niewłaściwej formy dekretacji dowodów księgowych oraz sfinansowania z dotacji kosztu niekwalifikowalnego. Ponadto, Fundacja niewłaściwie poinformowała na stronie internetowej o całkowitej wartości projektu, na który uzyskała dofinansowanie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawdliwość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie

Opis stanu faktycznego

1.1. Fundacja brała udział w Edycji 2021 otwartego konkursu ofert w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025, zorganizowanego przez Ministerstwo (oferta Fundacji złożona w Edycji 2022 konkursu nie została zaakceptowana). Fundacja złożyła ofertę wykonania zadania publicznego⁸ pn. „Opiekun szyty na miarę zawsze pod ręką. Aplikacja mobilna na telefony komórkowe służąca przygotowaniu do starości doświadczonej chorobą otępienną, upowszechniająca pozytywny wizerunek starości doświadczonej chorobą otępienną o dobre praktyki/działania, które służą pozytywnemu przeżywaniu starości”⁹ w dniu 25 marca 2021 r., tj. w terminie określonym w ogłoszeniu o konkursie ofert.

Oferta zawierała m.in.: określenie miejsca realizacji zadania, grupę docelową, opis poszczególnych działań, harmonogram w podziale na działania, a także opis zakładanych rezultatów. Opis działań merytorycznych zawarty w ofercie był spójny zarówno z harmonogramem jaki i kosztorysem. Oferta spełniała wymogi określone w regulaminie konkursu ofert¹⁰, a tym zawierała wymagane załączniki (Część A, Rozdział IV, pkt 2-4). Zgodnie z regulaminem, oferta została złożona w wersji elektronicznej za pośrednictwem Generатора Ofert¹¹.

W ofercie przedstawiono szczegółowy kosztorys projektu na kwotę 244 875 zł, który miał być sfinansowany w 89,79% z dotacji. Na poszczególne działania (koszty merytoryczne) zaplanowano łącznie 230 875 zł, w tym 25 000 zł w ramach wkładu własnego (wkład osobowy). Na pokrycie kosztów administracyjnych zaplanowano 14 000 zł (wynagrodzenie koordynatora projektu – 10 000 zł; obsługa księgowo-kadrowa projektu – 4000 zł).

(akta kontroli t. 1, str. 67, 74-99)

Ministerstwo dokonało oceny merytorycznej oferty złożonej przez Fundację, przyznając łącznie 204 z 210 punktów możliwych do uzyskania. W zestawieniu (rankingu) ofert zakwalifikowanych do dofinansowania, zatwierdzona kwota dotacji przyznanej Fundacji wynosiła 219 875 zł.

(akta kontroli t. 1, str. 312)

Celem projektu była pomoc obecnym i przyszłym szeroko rozumianym opiekunom osób z chorobami otępiennymi, czyli grupie złożonej z opiekunów rodzinnych, opiekunów instytucjonalnych, wolontariuszy, lekarzy i specjalistów uczestniczących i proponujących terapie zajęciowe dla chorych, wszystkich osób zainteresowanych problematyką starości doświadczonej chorobą otępienną (studenci, psychologowie i inni). Za pomocą aplikacji miano kształtować pozytywne nastawienie do starości

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dalej: oferta.

⁹ Dalej: projekt lub zadanie.

¹⁰ Dalej: regulamin.

¹¹ Generator Ofert jest dostępny na stronie internetowej <https://das.mrips.gov.pl/>.

doświadczonej chorobą otępienną (związanej z chorobą w bliższym i dalszym otoczeniu prywatnym bądź zawodowym), co z kolei miało kreować zmianę jej postrzegania, w wyniku czego powstaną warunki do poprawy jakości i poziomu życia, integracji i zapobiegania izolacji chorych oraz ich opiekunów w wieku 60+.

Zakres merytoryczny projektu obejmował cztery działania, tj.:

- tworzenie wizji aplikacji/logiki aplikacji z zakresem jej funkcjonalności oraz stworzenie scenariusza testowania wraz z pozyskaniem osób do testu;
- projektowanie aplikacji;
- stworzenie prototypu, testy funkcjonalne, rozpoczęcie wdrażania użytkowników końcowych;
- uzupełnianie treści, szaty graficznej, wdrożenie, komunikacja.

(akta kontroli t. 1, str. 74-99)

Na podstawie zaakceptowanej oferty, 23 sierpnia 2021 r. pomiędzy Ministerstwem¹², a Fundacją, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie¹³, została zawarta umowa o realizację zadania publicznego¹⁴. Termin realizacji projektu i poniesienia na jego realizację wydatków ustalono od 1 maja 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. Zleceniodawca zobowiązał się do przekazania na realizację zadania publicznego środków finansowych w wysokości 219 875 zł. Środki te 25 sierpnia 2021 r. zostały przekazane na wskazany w umowie, wyodrębniony rachunek bankowy Fundacji.

(akta kontroli t. 1, str. 105, 163-175)

W trakcie realizacji projektu Fundacja nie została wezwana do złożenia sprawozdania częściowego z realizacji zadania publicznego, natomiast sprawozdanie końcowe¹⁵ zostało złożone do Ministerstwa 29 stycznia 2022 r., tj. w terminie określonym w regulaminie. Ministerstwo dokonało akceptacji sprawozdania 13 marca 2022 r. Nie składano korekty sprawozdania. Przedłożone przez Fundację sprawozdanie było zgodne ze wzorem określonym w regulaminie, stanowiącym załącznik nr 9.

(akta kontroli t. 1, str. 118-123)

Fundacja wykonała wszystkie działania merytoryczne wyszczególnione w ofercie zgodnie z postanowieniami umowy i regulaminu. Realizacja działań została udokumentowana¹⁶ i potwierdzona dokumentacją finansowo-księgową, a także wykazana w sprawozdaniu.

(akta kontroli t. 1, str. 74-99, 118-123)

1.2. Działalność Fundacji, objęta dotacją w ramach konkursu, miała charakter nieodpłatny, zgodnie z art. 7 uodppw. Organizacja nie pobierała opłat od adresatów zadania.

(akta kontroli t. 1, str. 77-99, 118-123; t. 2, str. 673-674)

1.3. Realizacja zadania została oparta na zespole osób, które brały udział w realizacji innych projektów Fundacji. Ich kompetencje i doświadczenie Fundacja zweryfikowała podczas obserwacji bezpośrednich kontaktów z osobami z chorobami otępiennymi i ich rodzinami, m.in. w trakcie prowadzonych przez nie szkoleń i warsztatów. W ocenie Prezes Fundacji, wybrane osoby były już wówczas uznane na rynku usług dla osób z chorobami otępiennymi, a także realizowały projekty, które były kierowane

¹² Zleceniodawca.

¹³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, ze zm. Dalej: uodppw.

¹⁴ Nr 3121/2021/AKTYWNI+.

¹⁵ Dalej: sprawozdanie.

¹⁶ Fundacja dokonywała weryfikacji ukończenia 60. roku życia przez testujących aplikację na podstawie składanych przez nich oświadczeń w trakcie prowadzonej rekrutacji.

do upowszechniania w skali kraju, jako odpowiadające na potrzeby grupy, do której Fundacja kierowała swoje działania.

Koszty pracy ww. osób skalkulowane zostały według takich samych stawek jak w przypadku pracy wolontariusza, tj. 25 zł za godzinę pracy przy nieskomplikowanych pracach administracyjnych lub pomocniczych oraz 75 zł za godzinę pracy osób wykorzystujących posiadaną wiedzę specjalistyczną.

Fundacja wypełniła zobowiązanie, co do wkładu własnego¹⁷ w wysokości, co najmniej 10% wartości otrzymanej dotacji, w formie wkładu własnego osobowego w ramach nieodpłatnej dobrowolnej pracy (wolontariatu). W sumie zawarto 15 porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontariackich¹⁸, na kwotę 25 000 zł (11,37% wysokości otrzymanej dotacji). Wartość kosztów pracy wolontariuszy skalkulowano według stawki wskazanej w regulaminie (Część A, Rozdział III, pkt 5) – 25 zł za godzinę pracy w przypadku nieskomplikowanych prac administracyjnych lub pomocniczych. Podana w sprawozdaniu wartość kosztów pokrytych z wkładu osobowego nie została zwiększona.

(akta kontroli t. 1, str. 74-99, 471-458; t. 2, str. 459- 592)

Zgodnie ze wzorem, w Części IV, pkt 2 oferty zawarto opis zespołu przewidzianego do realizacji zadania publicznego, z określeniem poszczególnych funkcji, kwalifikacji czy doświadczenia kadry, tj. koordynatora projektu, eksperta, eksperta (psychologa), eksperta (grafika), eksperta (informatyka), księgową. Koordynatorem projektu była Prezes Zarządu Fundacji. Wszystkie osoby zatrudnione przy realizacji zadania publicznego posiadały kwalifikacje i doświadczenie adekwatne do realizowanych działań.

(akta kontroli t. 1, str. 74-99; t. 2, str. 716)

1.4. Limity kosztów związanych z obsługą realizacji zadania nie zostały przekroczone¹⁹. Z otrzymanej dotacji w kwocie 219 875 zł, wydatkowano łącznie 219 863 zł, tj. 99,9%, w tym 205 863 zł stanowiły koszty merytoryczne (93,6% wydatków) oraz 14 000 zł koszty administracyjne (6,4% wydatków). W dniu 13 stycznia 2022 r. Fundacja zwróciła na konto Ministerstwa niewykorzystane środki w wysokości 12,01 zł. Zwrot niewykorzystanej części dotacji nastąpił w terminie określonym w umowie (§ 10 ust. 2), tj. nie dłuższym niż 15 dni od zakończenia wykonania zadania.

Na potrzeby realizacji projektu prowadzona była ewidencja księgową dla poszczególnych kategorii kosztów. Ponoszone przez Fundację koszty były przewidziane w budżecie projektu i zrealizowane w terminie określonym w umowie. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zapłaceniem odsetek. Koszty zostały zaewidencjonowane w księgach rachunkowych. Poniesione koszty zostały udokumentowane w przekazanym do Ministerstwa sprawozdaniu, sporządzonym na podstawie zapisów prowadzonej ewidencji księgowej.

Badaniem kontrolnym objęto 20 dowodów księgowych na łączną kwotę 220 716,58 zł, w tym 219 863 zł wykazano w rozliczeniu projektu. Kwota kosztów w kategorii koszty administracyjne została prawidłowo przedstawiona w sprawozdaniu z wykonania wydatków.

(akta kontroli t. 1, str. 330-458; t. 2, str. 593-594)

1.5. Realizując zadanie, Fundacja przestrzegała zasad obrotu bezgotówkowego. Prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową środków otrzymanych

¹⁷ Zgodnie z regulaminem (Część A, Rozdział III, pkt 5) za wkład własny uznaje się wkład finansowy lub wkład osobowy.

¹⁸ Porozumienia: dwa z 1 września 2021 r., trzy z 3 września 2021 r., jedno z 6 września 2021 r., jedno z 7 września 2021 r., trzy z 8 września 2021 r., trzy z 12 września 2021 r., dwa z 13 września 2021 r.

¹⁹ Zgodnie z regulaminem (Część A, Rozdział III, pkt 6) koszty administracyjne mogły stanowić maksymalnie 20% dotacji, a koszty merytoryczne powinny stanowić co najmniej 80% dotacji.

na realizację zadania, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Wszystkich płatności dokonywano z rachunku bankowego, na które wpłynęły środki z dotacji.

(akta kontroli t. 1, str. 314-328)

1.6. Fundacja dokonała rozeznania cen rynkowych usług związanych z realizacją zadania. Rozpoznanie rynku nastąpiło w 2020 r., kiedy po raz pierwszy Fundacja składała ofertę na realizację projektu (w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020²⁰ – oferta ta została odrzucona). W 2021 r. Fundacja powtórzyła warunki finansowe (korekta oferty nastąpiła w oparciu o uwagi osób oceniających, a te nie dotyczyły kwestii finansowych). Warunki rynkowe nie uległy zmianie w okresie 2020/2021. Podstawowym parametrem kalkulacji cen jednostkowych działań dla kosztów osobowych był regulamin programu, który określał maksymalne stawki (25 zł dla nieskomplikowanych prac administracyjnych, w tym koordynacji oraz 75 zł dla specjalistów). Prezes Fundacji wyjaśniła, że stawki regulaminowe były niższe od rynkowych, ale pokrywały się ze stawkami, za które Fundacja realizowała wcześniejsze projekty i stawki te zostały zaakceptowane przez realizatorów.

(akta kontroli t. 2, str. 673-674)

Fundacja skalkulowała koszty podmiotu zajmującego się tworzeniem aplikacji/ podmiotu obsługującego techniczną warstwę realizowanego zadania. Zgodnie z regulaminem programu (Część A, Rozdział III, pkt 9), w której Zleceniobiorca był zobowiązany do rozeznania rynku lub przesłania zapytania ofertowego do co najmniej trzech podmiotów.

Fundacja, realizując projekt, zawarła umowę na realizację usług, dotyczących wykonania aplikacji mobilnej oraz grafiki aplikacji, z wynagrodzeniem w wysokości odpowiednio: 63 200 zł oraz 13 875 zł brutto²¹.

Zapytanie skierowano do dwóch podmiotów, z którymi wcześniej Fundacja realizowała inne działania. W oparciu o wiedzę pozyskaną w internecie (np. na takich stronach <https://itcraftapps.com/pl/cennik-aplikacje-mobilne/>), dotyczącą wyceny takich projektów, Fundacja w zapytaniu przedstawiła określoną kwotę, zakres prac w terminie ich wykonania. Kwota ta wynikała z szacunku czasu pracy, jaki podawały podmioty na stronach internetowych i stawek godzinowych dopuszczonych w projekcie.

(akta kontroli t. 1, str. 447, 453)

Fundacja, realizując projekt, zawarła również umowy: z ekspertem (osobą mającą doświadczenie w pracy z osobami z chorobami otępiennymi oraz w pracy z ich rodzinami, a dodatkowo – w realizacji dużych projektów tego typu) na kwotę 97 500 zł²² oraz z ekspertem – psychologiem (sprawdzającym projekt z wiedzą naukową) na kwotę 29 250 zł²³.

(akta kontroli t. 1, str. 405-410, 436-440)

1.7. Koszty wskazane w rozliczeniu projektu konkursu wynikały z ewidencji księgowej, w której wyodrębniono konto księgowe, dla kosztów ponoszonych w projekcie. Kwoty wykazane w rozliczeniach projektu były zgodne z danymi z zestawień obrotów i sald dla kont analitycznych²⁴.

²⁰ Dalej: ASOS.

²¹ Zgodnie z umowami o dzieło nr 04AKTYWNIPLUS_3121 oraz 05AKTYWNIPLUS_3121 .

²² Zgodnie z umową o dzieło nr 02AKTYWNIPLUS_3121.

²³ Zgodnie z umową o dzieło nr 03AKTYWNIPLUS_3121.

²⁴ Konta nr: 501-03-01 Koszty realizacji działań merytorycznych; 501-03-02 Koszty administracyjne.

Zgodnie z zasadami konkursu środki z dotacji znajdowały się na wyodrębnionym rachunku bankowym Fundacji, wskazanym w umowie. Obsługę księgową Fundacji prowadził podmiot zewnętrzny.

(akta kontroli t. 2, str. 629-638)

1.8. Badaniem objęto rozliczone 20 dowodów księgowych na kwotę 219 863 zł za rok 2021. Wydatki zostały poniesione w okresie realizacji projektu, poza jednym wyjątkiem (stwierdzono jeden wydatek niekwalifikowalny, tj. poniesiony na usługę wykonaną przed rozpoczęciem projektu), co zostało szerzej omówione z sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Wydatki zostały udokumentowane i przewidziano je w budżecie projektu, jednak dowody księgowe (faktury i rachunki) nie spełniały niektórych warunków regulaminu, dotyczących opisów i zapisów na tych dowodach, co zostało szerzej omówione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. 1, str. 330-458)

1.9. Fundacja przestrzegała zasady bezpośredniej realizacji zadania przez organizację dotowaną ze środków, a wykonanie określonego zakresu zadań przez inne podmioty zostało ujęte w ofercie w Części III, pkt 4.

(akta kontroli t. 1, str. 74-99)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Żaden z objętych kontrolą 20 dowodów księgowych nie zawierał:
 - a) prawidłowego opisu z nazwą zadania oraz numerem umowy i datą zawarcia umowy²⁵,
 - b) daty przy zapisie „Stwierdzam zgodność merytoryczną”,
 - c) czytelnego podpisu przy zapisie „Sprawdzono pod względem formalno-rachunkowym”,
 - d) dekretu księgowego, tj. sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych wraz z podpisem osoby dokonującej wpisu do ewidencji księgowej oraz numerem dowodu księgowego, a także datę i podpis umożliwiający identyfikację osoby podpisującej.

Tym samym nie spełniały one warunków regulaminu konkursu edycja 2021, ujętych w Części B, Rozdział I, pkt 3, zgodnie z którymi faktury/rachunki związane z realizacją zadania, dotyczące zarówno dotacji, jak i wkładu własnego zaangażowanego w projekty realizowane w ramach Programu winny być opisane w sposób trwały na odwrocie dowodu księgowego i zawierać wyżej wskazane elementy. Prezes Fundacji wyjaśniła, że w odniesieniu do wskazanych dokumentów czynnikiem, który spowodował wymienione braki jest czynnik ludzki. Fundacja nie dopilnowała Biura Księgowego obsługującego Fundację, aby podpisy były czytelne, a dokumenty zawierały wymagane zapisy.

(akta kontroli t. 1, str. 330-458; t. 2, str. 731)

2. Dwa dowody księgowe²⁶ (z 20) nie spełniały warunku regulaminu konkursu edycja 2021, tj. Część B, Rozdział I, pkt 3, zgodnie z którym dokumenty księgowe powinny zawierać datę przy zapisie dotyczącym zatwierdzenia do zapłaty.

Prezes Fundacji wyjaśniła, że ww. błędy wynikały z niedopatrzania.

(akta kontroli t. 1, str. 348-350, 441; t. 2, str. 731)

²⁵ Prawidłowy opis, zgodnie z regulaminem: „Operacja dotyczy realizacji zadania (nazwa zadania)”, oraz opis „zgodnie z zawartą umową nr z dnia”.

²⁶ Dotyczy to faktury nr 2021/2021 z dnia 27 października 2021 r. na kwotę: 817,95 zł oraz rachunku do umowy o dzieło z dnia 7 listopada 2021 r. na kwotę: 10 500,00 zł.

3. W przypadku dwóch dowodów księgowych²⁷ stwierdzono, że data zatwierdzenia rachunku do wypłaty jest wcześniejsza niż data wystawienia rachunku.

Prezes Fundacji wyjaśniła, że błędy powstały najprawdopodobniej na skutek korzystania z szablonu/wzoru umowy wykorzystywanego wcześniej i niestaranności przy ich aktualizacji.

(akta kontroli t. 1, str. 384, 415; t. 2, str. 731)

4. W ramach projektu jeden wydatek został poniesiony przed rozpoczęciem realizacji projektu. Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy o realizację zadania publicznego okres poniesienia wydatków ustalono od 1 maja 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. Natomiast zgodnie z regulaminem konkursu ofert w ramach programu edycja 2021, Część B, Rozdział I, pkt 2 Zleceniobiorca nie mógł dokonywać płatności związanych z realizacją zadania zarówno z dotacji, jak i ze środków własnych poza terminem realizacji zadania. Z dotacji zapłacono fakturę vat nr 669/2021 z 26 maja 2021 r. na kwotę 492 zł, która dotyczyła: „obsługi rachunkowej za kwiecień 2021 r.”. Na odwrocie tej faktury zamieszczono opis „okres wykonywania maj 2021 r.”, mimo iż dotyczyła ona miesiąca poprzedniego. Wynika to z faktury vat nr 791/2021 z 29 czerwca 2022 r. wystawionej również przez ten sam podmiot, która dotyczyła „obsługi rachunkowej za maj 2021 r.” i zostało potwierdzone stosownym opisem na odwrocie faktury.

Prezes Fundacji wyjaśniła, że Program Aktywni+ ustalał okres ponoszenia wydatków od 1 maja 2021 do 31 grudnia 2021 r. W ofercie Fundacja wnioskuje o zakwalifikowanie kosztów obsługi księgowej w całym wymienionym okresie – 8 miesięcy. W związku z faktem, że wniosek/oferta została przyjęta bez zastrzeżeń oraz w związku z faktem, że biuro księgowe wystawia faktury z dołu Fundacja nie miałyby możliwości opłacić faktury za grudzień (jest wystawiana w styczniu kolejnego roku). Z powyższego Fundacja uważała, że takie rozwiązanie było prawidłowe i dlatego zostało zastosowane.

NIK nie podziela stanowiska Prezes Fundacji, ponieważ regulamin konkursu dopuszcza, w przypadku faktur wystawianych w następnym miesiącu, zaliczkową zapłatę w miesiącu, w którym kończy się realizacja projektu.

(akta kontroli t. 1, str. 374-377; t. 2, str. 734)

OCENA CZĄSTKOWA

Fundacja, na podstawie oferty oraz zgodnie z umową o realizację zadania publicznego zawartą z Ministerstwem, wykonała dotowane zadanie publiczne mieszcząc się w limicie kosztów związanych z jego realizacją. Dla projektu była prowadzona wyodrębniona ewidencja finansowo-księgowa. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwych opisów dowodów księgowych oraz poniesienia wydatku niekwalifikowalnego, jednak nie miało to wpływu na realizację projektu. Fundacja sporządziła i terminowo złożyła do Ministerstwa sprawozdanie, dokumentując zrealizowane zadanie merytoryczne określone w ofercie i zawartej umowie.

OBSZAR

2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru

Opis stanu faktycznego

2.1. Projekt realizowany przez Fundację był zgodny z zakresem jej celów i działań określonych w Statucie²⁸. Celem Fundacji jest świadczenie kompleksowej pomocy osobom starszym, osobom z chorobami neurodegeneracyjnymi oraz ich otoczeniu,

²⁷ Tj.: a) rachunek z dnia 20 września 2021 r., został zatwierdzony do wypłaty z datą 19 września 2021 r. - umowa zlecenia na kwotę: 3 611,40 zł; b) rachunek z dnia 20 września 2021 r., został zatwierdzony do wypłaty 19 września 2021 r. - umowa o dzieło na kwotę: 27 504,00 zł.

²⁸ Statut Fundacji (załącznik do uchwały uczestników zebrania założycielskiego nr 2/18 z dnia 9 kwietnia 2018 r.) pkt IX Cele i zasady działania fundacji.

wspieranie wszelkich form pomocy i inicjatyw zmierzających do zapobiegania wykluczeniu społecznemu i marginalizacji wymienionych grup w drodze działalności oświatowej, w tym również polegającej na kształceniu studentów, działalności kulturalnej w zakresie kultury fizycznej i sportu, wspieranie inicjatyw na rzecz dobroczynności, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów.

Fundacja powstała z myślą o pracy na rzecz seniorów z chorobami otępiennymi i ich opiekunów. Podejmowała działania mające na celu poprawę jakości ich życia i zdaniem Prezes Fundacji w każdej realizacji punktem wyjścia do propozycji konkursowych była obserwacja bezpośrednia i identyfikacja potrzeb tej grupy. Program „Aktywni+” miał charakter ogólnopolski i nie ograniczał, jak również nie wymagał, aby działania miały charakter działań na terenie lokalnym. Fundacja nie konsultowała projektu z lokalnymi instytucjami. Fundacja prowadzi pionierskie działania w dziedzinie edukacji opiekunów na temat chorób otępiennych oraz efektywnej komunikacji i form spędzania czasu z osobami z chorobami otępiennymi i zdarza się, że sama była konsultantem dla Instytucji.

(akta kontroli t. 1, str. 4-13; t. 2, str. 673-674)

W trakcie kontroli stwierdzono, że na stronie internetowej Fundacji w zamieszczonej informacji promującej dotowane zadanie publiczne zamieszczono wszystkie elementy wyszczególnione w Wytycznych promocji projektów dofinansowanych w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025²⁹, jednak podano nieprawidłową całkowitą wartość zadania. Szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. 2, str. 719-720)

2.2. Fundacja realizowała projekt w ramach priorytetu IV (przygotowanie do starości realizowane poprzez wzmacnianie trwałych relacji międzypokoleniowych, kształtowanie empatycznych postaw wobec osób starszych oraz upowszechnianie pozytywnego wizerunku osób starszych, a także zwiększanie bezpieczeństwa seniorów).

Projekt promowano za pomocą narzędzi w sieci internetowej: Facebook (grupy tematyczne), strona www, strona Facebook Fundacji, mailing oraz za pomocą marketingu szeptanego. Zgodnie z założeniem w ofercie ofertą zasięg terytorialny projektu obejmował całą Polskę.

Fundacja w ramach działań merytorycznych założyła osiągnięcie twardych i miękkich rezultatów do pomiaru osiągniętych efektów. Rezultaty twarde określono jako: tworzenie wizji aplikacji/logiki aplikacji z zakresem jej funkcjonalności – stworzenie koncepcji merytorycznej; projektowanie aplikacji, stworzenie prototypu i testy funkcjonalne; uzupełnienie treści, szaty graficznej, wdrożenie, komunikacja. Do oceny rezultatów twardych zastosowano m.in. mailing do 5000 podmiotów.

Mailing został zrealizowany do 5000 podmiotów na podstawie bazy podmiotów, którą stworzono przez Fundację, przeszukując strony internetowe, na potrzeby realizacji projektu „ASOS 2019”. Lista/baza skupiała podmioty działające na rzecz osób starszych i działające na rzecz osób z chorobami otępiennymi.

Ocena rezultatów miękkich odbyła się na podstawie ankiet ewaluacyjnych. Ankiety skierowano do 15 wolontariuszy. Otrzymano 15 informacji zwrotnych. Testy odbywały się w okresie od września 2021 do grudnia 2021. Warunkiem uczestnictwa był wiek 60+ oraz sprawowanie opieki nad osobą z chorobą otępienną. Osiągnięte rezultaty na podstawie ankiet ewaluacyjnych przedstawiały się następująco:

²⁹ Dalej: Wytyczne w sprawie promocji.

- 85% ankietowanych osób zadeklarowało wzrost poziomu wiedzy o chorobie i sposobach organizacji życia w chorobie (w ofercie zakładano minimum 60%),
- 72% osób zadeklarowało wzrost poczucia bezpieczeństwa w związku z uzyskaniem dostępu do narzędzia, które mają zawsze pod ręką (w ofercie zakładano minimum 60%),
- 76% osób testujących zadeklarowało zmianę postrzegania starości doświadczonej chorobą otępienną na bardziej pozytywną (w ofercie zakładano minimum 60%),
- 95% zadeklarowało, że aplikacja jest przyjazna użytkownikowi w kontekście ergonomii użytkowania (w ofercie zakładano minimum 60%).

(akta kontroli t. 1, str. 187-188; t. 2, str. 719-720, 753-760)

2.3. Zdaniem Prezes Fundacji jedyną trudność jaką napotkała Fundacja przy realizacji zadania był długi czas oczekiwania na finalizację formalności i wypłatę środków na realizację projektu. Fundacja mając już analogiczne doświadczenie zdobyte podczas realizacji projektu w ramach programu poprzedzającego AKTYWNI+ (ASOS), miała ten aspekt na względzie i rozpoczęła realizację z wyprzedzeniem – było to możliwe dzięki współpracy (na zasadzie zaufania) z osobami i podmiotami znanymi Fundacji z wcześniejszej współpracy. Kwestia ta była poruszana w mailach z opiekunem projektu z ramienia MRiPS.

W związku z sytuacją epidemiologiczną (Covid-19) wszystkie działania służące realizacji zadania odbywały się online i przez telefon. W części III oferty Fundacja poinformowała, iż z uwagi na charakter projektu, oraz sytuację epidemiologiczną nastawia się na realizację w trybie online, a budowanie aplikacji daje całkowicie taką możliwość.

(akta kontroli t. 2, str. 673-674)

2.4. Fundacja zrealizowała kilka działań³⁰ na rzecz osób starszych w ramach programów ogłaszanych przez różne podmioty.

Po zakończeniu realizacji zadania działalność na rzecz osób starszych była kontynuowana – w kolejnym roku Fundacja zrealizowała wraz z Muzeum Narodowym projekt Muzeum Pamięci.

(akta kontroli t. 2, str. 719-720)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że na stronie Fundacji³¹, na zamieszczonym plakacie informacyjnym podano nieprawidłową całkowitą wartość zadania wynikającą z § 3 pkt 3 i 4 umowy. Stanowiło to naruszenie Wytocznych w sprawie promocji, zgodnie z którymi Informacja na stronie beneficjenta powinna zawierać: „wartość dofinansowania oraz całkowity koszt inwestycji”, a plakat powinien zawierać: „wartość dofinansowania i opcjonalnie całkowitą wartość inwestycji”. Na stronie oferenta podano wartość wynoszącą 219 875 zł, podczas gdy wartość całkowita projektu wynosiła 244 875 zł, ponieważ nie ujęto kwoty wkładu własnego osobowego – 25 000 zł.

Prezes Fundacji wyjaśniła, że niepodanie całkowitego kosztu inwestycji wynikało z nieprawidłowej interpretacji przez Fundację ww. Wytocznych i uwzględnienia tylko wartości dofinansowania ujętego w umowie, bez wartości wkładu własnego. Fundacja nie miała wiedzy, że podała nieprawidłową całkowitą wartość zadania.

(akta kontroli t. 1, str. 107-108, 163, 306-310; t. 2, str. 719-720)

³⁰ M.in.: dwa projekty w II naborze w ramach programu Inkubator Innowacji Społecznych Wielkich Jutra skierowane do ogólnopolskiego upowszechniania – w wyniku dwóch projektów powstały dwa produkty do edukacji, oraz poprawy integracji i komunikacji w rodzinach z chorobami otępiennymi, również mające na celu przeciwdziałanie izolacji chorych od członków: a) Gra planszowa z dodatkami "Wrota pamięci"; b) seria dziesięciu książeczek dla dzieci z wkładkami dla rodziców i dodatkowymi zadaniami dla dzieci pt. "Szu na tropie pamięci".

³¹ <https://www.wysypamieci.com.pl/aplikacja-mobilna-2/>

OCENA CZĄSTKOWA

Fundacja osiągnęła zakładane w projekcie rezultaty, pomimo wskazanej powyżej nieprawidłowości, która nie miała wpływu na prawidłowość realizacji zadania publicznego.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Ponowne rozliczenie, w uzgodnieniu z Ministerstwem sprawozdania końcowego z realizacji projektu i zwrot środków w kwocie 492 zł, poniesionych na sfinansowanie wydatku niekwalifikowalnego.
2. Opisywanie dowodów księgowych zgodnie z wymogami umów i regulaminów.
3. Zamieszczanie na stronie internetowej Fundacji prawidłowych danych dotyczących całkowitej wartości projektu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 26 stycznia 2023 r.

Kontroler
Ewa Przywara
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

.....
podpis

.....
podpis